

Panses i mar

MARTÍ DOMÍNGUEZ

Joaquim Sorolla va estiujejar durant tres anys a Xàbia. Els apunts que hi féu són delicats, d'un impressionisme viu i tibant. La mar de la Marina el fascinava, i en especial els reflexos de la llum: els ocres i els violetes, els vermells i els blaus foscos. Una mar brava, res a veure amb la pastositat i la domesticitat de la Malva-rosa. Fa uns quants anys es va fer una bella exposició titulada *J. Sorolla a Xàbia*, i el catàleg que he pogut consultar (gràcies a l'amabilitat de Josep Lluís Doménech, sempre amatent a la cultura del seu poble) és una verdadera meravella. Sorolla, el va colpir la mar, el seu contacte amb la costa accidentada, amb les imponents vistes del cap de Sant Antoni, i la vida dels seus habitants: pels seus quadres més importants pul·lulen de manera especial els llauradors cultivadors de la pansa, amb títols expressius, com ara *Escaldando uva*, *Almacenando la pasa*, *Secadero de uva*, etc.

He recordat Sorolla mentre llegia *Cementiri dels Anglesos*, d'Isidre Martínez Marzo (Edicions 3i4, Premi de Narrativa Ciutat d'Elx). És una descripció acurada de la vida popular de la Marina de mitjan segle XIX, amb el comerç de la pansa com a gran motor de l'economia local. Martínez Marzo, amb les peripècies biogràfiques d'una nissaga d'anglesos he-

Isidre Martínez Marzo. / NATXO FRANCÉS

teròclits (alguns de procedents de Terranova), reconstrueix la vida d'aquells conreadors de la pansa, i com el port de Dènia es va convertir per aquest motiu en un dels més importants de la Mediterrània. I sobretot hi apareix el preuat paisatge denier, com un dels grans valors: "Amb una constància obsessiva, els llampecs del far escombraven tota l'extensió visible de la fosca, des de l'horitzó remot de l'alta mar fins als dominis segurs de la terra: les façanes encara adormides de les cases, la petita fortalesa d'Olimbroi, les muralles del Fortí, el secular castell, la mil·lenària silueta del Montgó".

Isidre Martínez Marzo és un dels nostres poetes més destacats (Premi Carles Riba), i en aquesta primera obra de narrativa també es mostra com un narrador poderós. Potser, per la manera com està narrat, de vegades alguns personatges queden una mica desdibuixats, però la potència del llenguatge (i les panoràmiques que hi aconsegueix) esperonen la lectura i la fan molt grata. No ens costa gens d'imaginar com fou aquella Dènia (o aquella Xàbia) de mitjan segle XIX, i ens anima a visitar aquell país amb uns altres ulls. És un llibre a vessar d'impressions sensorials: la mar remorosa i salvatge, l'olor de peix i de brea (dels calafats), la pansa assecant-se als sequers i riurats, la geologia immensa del Montgó i, sobrevolant-ho tot, però quasi com un element més d'aquell llengües, les passions humanes. El drama rural, els naufragis, els mariners de diferents nacions ebrics en la cantina... Tot un escenari èpic i cosmopolita. De panses i mar.

CARTES DE PROP

Síntomes de malestar

ENRIC SÒRIA

Les últimes i potser massa tenses eleccions al Parlament espanyol han anat seguides d'una llarga ressaca, que ha patit sobretot el principal partit perdedor, el PP. És clar que hi ha hagut altres daltabaixos notoris, com el de la molt sacsejada Izquierda Unida, que, entre crisis internes i puntellons d'una llei electoral cruel amb els partits menuts, s'ha vist a un pas de l'extinció, però, com era previsible, el que ha acaparat l'atenció han sigut les reaccions del partit que ha votat quasi la meitat de l'electorat i que manté intactes les seues possibilitats de governar l'estat en el futur.

Les reaccions, en tot cas, no han sigut poques. En la premsa, la lluita pel poder a dins del Partit Popular ha tingut els revolts intrigants del millor culebrón. Finalment, Mariano Rajoy ha pogut imposar la seua llei amb penes i treballs, i al darrere ha quedat un grapat de cadàvers polítics (qui sap si momentanis) de la talla d'Acebes, Zaplana i María San Gil. La "líderesa" Aguirre ha quedat tocada i el mateix Aznar ha començat a recular cap a la perifèria del partit. Vist des de fora, sembla que el resultat d'aquesta batalla és positiu, almenys per als partidaris, com un servidor, d'un clima polític raonable: el PP ha adoptat un to més moderat, mentre comença a reptar el govern en qüestions pràctiques, com la crisi econòmica. Molts han dit que aquesta aposta del PP per la moderació és només retòrica, i bé pot ser, però encara que només fóra això, ja seria un gran què.

La retòrica no és cosa de broma. En bona part, l'innecessari clima de crispació en què ha viscut últimament la política espanyola era fruit, i culpa, d'una retòrica massa immoderada. Canviant de to, el PP també ha de canviar de discurs, ni que siga perquè no es pot dir que "se rompe España" sense cridar. Si ara la pugna política es basa menys en l'excitació que provoquen determinats recursos verbals i més en les idees, tots n'eixirem guanyant.

En tot cas, hem pogut comprovar que aquest canvi de to provocava tremendes resistències a dins i al voltant del PP. Imposar-lo ha significat alterar

Alicia Sánchez Camacho i Mariano Rajoy al congrés del PP català. / EFE

substancialment els equilibris de poder dins del partit i, com en la tectònica de places, aquestes modificacions s'han traslladat del centre a les sucursals autonòmiques. La manera amb què les tensions resultants han esclatat en els congressos del PP català i balear, per exemple, ha sigut molt simptomàtica, i val la pena prendre'n nota.

Tota història té un prehistòria, i aquesta no n'és una excepció. A Catalunya, quan un polític de perfil moderat com Josep Piqué hagué d'abandonar la direcció del PP local, va ser substituït per Daniel Sirera, un personatge nou, amb escassa projecció, que prompte s'hagué d'enfrontar a rivals poderosos. Enmig d'una greu crisi interna, Madrid va imposar una candidata de consens per al congrés que se celebrava a Barcelona el 5 de juliol: la desperta Alicia Sánchez Camacho, que disposava del suport de Rajoy. Una altra figura no menys desperta, Montserrat Nebrera, va haver d'improvisar una candidatura alternativa que

replegara la veu dels descontents. El que cal retindre de tot això és que la candidata crítica, Nebrera, nadant contra corrent, ha obtingut el 43% dels vots. A més, cal saber que Montserrat Nebrera, molt denostada com a criptoconvergent al principi de la seua carrera política, té vincles estrets amb membres del catolicisme més conservador i també

Agafen força posicions molt escorades cap a la dreta més dura

amb personatges que cal situar a l'extrema dreta. En part per voluntat pròpia i en part per la força de les coses, la seua candidatura ha acabat convertint-se en l'aglutinadora del sector dur del partit, molt descontent amb el canvi retòric de Rajoy, i aquest sector ha demostrat tindre una força enorme.

A Mallorca ha passat el mateix. Davant de la candidata oficial, Rosa Estaràs, s'ha presentat l'alcalde de Calvià, Carlos Delgado, que ha obtingut més del 30% per cent dels vots. Delgado representa, sense pal·liatius, la dreta més dura del PP balear i fins i tot aposta pel secessionisme lingüístic en la seua versió més delirant (no solament el mallorquí seria un idioma diferent del català, també ho serien el "menorquín, el ibicenco y el formenterense"; del cabrerino, Delgado se'n va oblidar); una aposta que el PP balear, molt sensatament, fins ara havia evitat. Els dos congressos, doncs, emeten el mateix senyal: s'imposen les candidatures oficials en un clima de tensió extrema i alhora agafen força posicions molt escorades cap a la dreta més dura.

És un procés curiós, i també perillós. Se'n diu guetificació dels perdedors. És obvi que el PP no guanyarà mai unes eleccions si no s'acosta tant com pugua al centre polític. De fet, quan va saber afirmar d'una manera creïble que ja hi era, aconseguí la majoria absoluta. I les ha perdudes totes des que ha sigut impossible de creure que el centre polític i el PP tingueren cap relació. El mateix Aznar, artífex de l'anterior i exitosa operació de retòrica centrista del PP, es manifestava fastiguejat d'aquest viatge al centre que no s'acaba mai. I en efecte, no s'acaba mai, perquè, contra el que creu Aznar, el centre polític no és un lloc, ni tampoc una mera entelèquia, sinó que és una posició en un procés canviant. Podem entendre el centre com el punt que equidista dels extrems, o millor, com el que suma la major quantitat de votants. En qualsevol dels casos, es tracta d'un punt que es mou, com es mouen les idees i les percepcions dels electors. Per això, els partits que de veritat volen guanyar eleccions, sempre han d'anar buscant-lo. El contrari és apostar pel passat, la víscera i el dogma. És el que han triat molts militants del PP: tancar-se en ells mateixos i convertir el principal partit de l'oposició en un bati-bull que no pot governar i que és ingovernable. El PP no s'ho hauria de permetre, convertir-se en un gueto crispat, i la salut de la democràcia espanyola, segurament tampoc.

Història

Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó
Remedios Ferrero i Lluís Guàrdia (eds.)

PUV
València, 660 pàgines
La recerca històri-

ca sobre les assemblees representatives de l'Època Medieval Moderna continua presentant incògnites. Aquest extens volum recull, precisament, una sèrie d'esforços individuals i col·lectius sobre la qüestió. Les Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó tingueren una gran importància institucional i, d'acord amb la recerca historiogràfica, una gran solidesa en el seu temps.

Cuina

La cuina de les 4 estacions
Empar Roca i Yolanda Iturraspe

Tàndem Edicions
València, 62 pàgines
Il·lustrat per Luis Demano i Javier

Lacasta, aquest llibre, dedicat inicialment a la primavera i l'estiu, és un receptari que tracta d'acostar de manera lúdica els grans i els menuts al món de la cuina.

Infantil

Patapufs i Filifers
André Maurois

Editorial Adonay
València, 98 pàgines
Aquest divertit relat sobre la tolerància i la solidaritat

entre els pobles fou escrit, en el període entre les dues guerres mundials, com un conte pacifista, per André Maurois, per als seus fills. El relat, il·lustrat per Jean Bruller, més conegut com Vercors, fou publicat l'any 1930. Autèntica peça clau en la història de la literatura infantil, el llibre donà peu, entre els mesos de febrer i abril passats, a una exposició al Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat.